

CRONICA

PUERILITAT

No és d'ara, i avui únicament, que hem notat el fenomen al qual ens volem referir. No obstant, mai havíem vist s'hagués generalitzat tant. La puerilitat, que aquí volem dir indocumentació, irreflexió, *santa ignocència*, utòpia, està a l'ordre del dia.

Esdevingué un dia que tothom es senti lliure i cridà fortament «Visca la llibertat». I no obstant, quants atropells no s'han fet a la vertadera llibertat? Avui ja són molts que legalitzen la llibertat i que distingeixen entre la llibertat i el llibertinatge. I això ha succeït no perquè hom hagi volgut escatir el vertader concepte, hagi volgut estudiar la valor de la llibertat, no, ha succeït perquè la realitat ha fet veure en quin estat d'utòpia s'estava. Ha adquirit experiència, una mica tard, però, l'ha adquirida. Si hagués volgut pendre's abans la molèstia de reflexionar, més aviat hauria vist en quin error estava.

Un altre dia tothom es sentia esquerrà—suposem que no caldrà que aclarim aquest mot—. Avui quants desenganyats! Quin descens! No hauria valgut la pena d'haver obrat amb més reflexió?

Ara és un altre mot el que enlluerna: laïcisme. Les multituds puerils, irreflexives, corren adelarades darrera ell, i en tot hi estampen el segell de laïcisme. Aquest ha de salvar l'actual generació. I no obstant, quants s'han pres la molèstia d'escatir el veritable sentit de la laïcitat; quants s'han detingut uns instants en estudiar el veritable sentit del laïcisme. La major part dels laicistes hon són—i no hi ha dubte—perquè ara corren aquest vent. Passarà la tremontana i el número quedarà reduït bon troç. Mentres tant, però, el rastre es coneixerà força temps.

Reflexionem així, segurs de que ningú si no obra precipitadament, ens titllarà de parcials, encara que aquest és l'argument més fort (?) dels amics del laïcisme.

Hi ha coses que en teoria són esplèndides. Però vivim, i hem de tocar de peus a terra. Si existeix quelcom ideal però que en la pràctica resulta un absurd, perquè ens en hem de fer partidaris? I una d'aquestes coses és la laïcitat—i que consti que no volem dir que teòricament sigui acceptable, perquè ni així ho és.— Recordeu la nostra campanya en aquest sentit. El laïcisme pràcticament és un mite que disfressant una neutralitat—i no diem igualtat perquè això no és laïcisme propiament—encobreix l'atac més fort a la consciència humana. No som en temps d'obrar així, tan a la lleugera. El mal esdevingut qui el pot remediari? Més estudi doncs, i menys puerilitat.

Recomanem als nostres
lectors l'extracte de la
Conferència, que publi-
quem en la secció de Polè-
mica, sobre Rússia.

La Catalunya que volem

pel Dr. Lluís Vila d'Abadal

La llibertat de Catalunya que tots propugnem, en vies d'assoliment d'una manera parcial, haurà de completar-se fins a l'amplaria que els propis catalans voldran donar-li, no i segons la grandària que els castellans li donin.

La terra catalana, d'on som fills i estimem, es terra de tots els catalans, solsament dels catalans; particularment, homes d'altres terres poden adquirir un bocí de terra catalana però no serà la seva terra.

Amb el fang de la terra hi va pastat un ordre de fets indesitjables, que donen personalitat a la raça; llengua, costums, tractes concepcions ideològiques dels fets de la vida, fets psicològics variats, que en conjunt és el que caracteritza un poble.

La Catalunya que nosaltres volem és la Catalunya ideal, sense perdre la fisonomia de son caràcter, sense que perdi la seva llengua oficial, particularment. No sentim com a catalans cap afalac en veure la pretensió de convertir la petita Catalunya en un bocí de la gran Rússia, per exemple; ni sentim cap goig en veure que a Catalunya s'apliquen les lleis imperatives de Castella refractària. Catalunya té una manera d'ésser més suau, té l'ànima més lliure, és refractària a tota mena de tiranies, no en vol cap. Té un sentit més humà de la vida. Sab que la germanor és una llei fonamental i la practica i l'estima.

Si per un fet que la Providència ens depari, veiem Catalunya convertida en un estat socialista del tipus que sigui, amb domini de l'estament que s'escaigui, proletari o senyor, no durarà molt el fet. Es contrari a totes les lleis d'existència de la nostra terra.

La cosa més inversemblant es convertir Catalunya en un estat mecànic. La rigidesa de tipus soldat es una cosa que no escau als fills de Catalunya, per aquest fet el dia que un estat d'aquesta mena pogués plantar-se duraria el que el temps d'eliminar tot l'element foraster, perquè el fet viu de la raça, l'atavisme imperant damunt els homes és indestructible per un fet de força.

Volem orientar nostres institucions segons les nostres característiques, adaptant els instruments a nostres necessitats. Nos tra ensenyança deu ésser nostra, feta amb llengua catalana i amb l'ample esperit de llibertat que no exclou ningú de l'ensenyament, facilitant a tothom la possibilitat d'aprendre.

Si altres pobles volen ensenyament propi a Catalunya, els facilitarem totes les maneres de posar-ho a la pràctica. Si els castellans volen instituir ensenyança de la seva llengua els donarem les facilitats com als gallecs o als euzkars. El que no volem es que els demés pobles ens ordenin com hem d'ensenyar nosaltres.

La Catalunya que volem és la nostra Catalunya estricta, estructurada segons la nostra manera de viure, amb complerta llibertat de moviment, sense subjeccions i governada discretament. A la Catalunya d'ara, farem tots els esforços perquè vinguin unir-s'hi les contrades que avans formaren la Catalunya medieval; amb esforç, amb treball devem conquerir Mallorca i València incluint-les a nostra causa com un dia, per la guerra, les menà l'alt rei En Jaume.

Estem segurs de que vindran amb Catalunya el dia que Catalunya serà un Estat governat amb dignitat; de cara a Nord, no al Sur ni a Ponent.

Quan Catalunya sia Senyora de sa casa deurà començar la lluita per la possessió de les terres nostres de l'altra banda. Les terres de Catalunya que avui són a França serà costós tornar-les a casa, però no per les dificultats hem de quedar; al costat de tots els que lluiten per encendre l'amor a Catalunya estarem nosaltres.

Volem la Catalunya ample, complerta, governada generosament segons lleis cristianes; amb ses costums, sa llengua, son dret, sense ingerències, ni dominis, ni censos, no volem l'imperialisme de domini, volem la llibertat d'ús de lo propi. Aprovat l'Estatut tindrem les mans més lliures per fer aquella feina que de parlar-ne fa enrogir. Catalanitzar Catalunya. En aquest pla forçarem la màquina fins al límit; no es poden admetre atenuants en aquest ordre; si som catalans l'imperi de nostra llengua deu ésser obsoluf. Col·legis i tot centre d'estudi, Indústria i Comerç administracions i oficines, llocs públics i privats. Serveis de tota mena deuen usar com a única llengua oficial el català. A Catalunya sols hi ha una llengua. Les altres són accidentals.

Les relacions entre el capital i el treball

per Eugeni Cirac

III

En el mateix manifest-programa de la Federació Obrera Catòlica, al qual ens referíem en el nostre anterior article, en una de les seves conclusions es demana el salari familiar i la participació en els beneficis. La mateixa demanda l'hem vist en altres llocs i feta per diferents organitzacions. En converses particulars més d'un s'ens ha manifestat partidari del mateix.

No ens hi oposarem i naturalment en el fons estem i anem d'acord. No obstant, discrepem en alguna cosa que nosaltres considerem essencial. I ens referim d'una manera especial a la participació en els beneficis. Creiem que en la concreció d'aquestes aspiracions hom, tót assistint-li la justícia i tal vegada per desconèixer-ho, es manifesta temorós i poc valent. Si no, com hom fonamenta la seva aspiració? Com argumenta en favor de la participació? A nosaltres ens fa l'efecte d'aquell creditor que en reclamar el seu només gosa demanar la meitat. Negarà algú el dret que té d'exigir-ho tot? no. Doncs no fer-ho que suposa?

Ço mateix passa quan es demana la participació en els beneficis. Perquè no és precisament la participació en els beneficis sinó la cooperació en la indústria—la que sigui—la que cal reclamar. I es sol·licita la participació com una gran exigència, amb temor i espant. Si una raó hi ha per exigir la participació és precisament perquè hom té dret a una cooperació. Llavors doncs, perquè procedir així?

Dit això hem insinuat ja el criteri nostre respecte el contracte de treball. Hi ha qui discutint aquestes fórmules de contracte ha criticat als que s'atreixeixen a dir que aquella o aquesta és la més justa. S'havia de dir era la millor. Nosaltres però entenem que no és la millor sinó la més justa. Motius?

Recordem que el vertader concepte del capital és el d'exercir una funció social i que el capitalista posseeix més que plena propietat, l'administració. Digerem que infinitat de textos sagrats confirmen aquesta teoria. Ens referirem a algú.

L'home ha de treballar per manament. D'aquesta obligació ningú és eximit. Qui en defugí, qui tingui mitjans per burlar-la, deix de complir un deure. L'única raó per la qual l'home, tothom, ha de treballar, es la que s'esdevé de l'obligació que té de complir el manament imposat per Déu. Doncs, bé, pot el treballador complir aquesta obligació sense el concurs del capital. Invitem que s'ens expliqui una fórmula que faci nul·la la necessitat de la concurrència del capital.

No s'en trobarà cap perquè no pot ésser. Per això mateix, Déu imposà un deure al capitalista de fer treballar el seu capital, tant que a qui ho negligí, l'imposà un fort càstig. No podria ésser d'altra manera perquè allavors el deure imposat per Déu hauria estat una burla, una befa.

D'aquí s'ha de deduir— a part de per altres raons — que el treball necessita del capital, com aquest necessita del treball. Aquesta compenetració, aquesta necessitat de concurrència situa als dos en un pla d'igualtat, no permetent que cap dels dos assumeixi un paper superior. Els dos compleixen un fi social inel·ludible, necessari. Quina es la fórmula, doncs, de contracte de treball que, així les coses, es situí en el terreny més just, més equitatiu?

Per quin motiu podria el capital atribuir-se superioritat sobre el treball, per exigir un tracte desigual?

Nosaltres no em volem veure cap, i no trobem altre tracte de treball que aquell que pugui ésser conseqüència d'aquesta corporació i d'aquesta igualtat.

Seguirem.